

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Iohanne Baptista.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

quando nundinarum tempus omne elapsum est. Venient ij cum lam padibus vacuis, ianuam que pulsabunt, sed omnem sibi sentient aditum præclusum, audientq; vocem illam sanè terribilem: Amen dico vobis: nescio vos. Vigilemus igitur, quia nescimus diem, neque horam. Meritò illi excluduntur, qui iam sterrentes, diemq; illum & horam negligentes, nolunt lampades suas implere oleo bonorum operum ex cõdignis pœnitentiæ fructibus. Vtinã verò audiant Dominum dicentem: Vigilate ergo, quia nescitis diem neq; horam, quia Dominus vester vêturus sit. Ecquid verò aliud per omnẽ vitam suam Christina clamavit, nisi vt pœnitentiam agerent homines, & nunquam non sese paratos exhiberent? Hoc illa verbis multis, hoc lachrymis, hoc planctu & eulatu, hoc infinitis clamoribus, hoc eiusmodi viuendi exemplis docuit, qualia de nullo alio, qui eam aut antecesserit, aut secutus sit, vel scripto cuiusquam vel sermone perceperimus: in laudem & gloriam Christi, qui cum patre & spiritu sancto viuuit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

SANCTI PATRIS NOSTRI ET CONFESSORIS THEODORI STUDITI ORATIO DE NATALI

Sancti Prophetæ, præcursoris & Baptistæ. Habetur in Simeone Metaphraste.

I vocali alicui lusciniæ, quæ verno tempore pulchrè resonat, nostra esset similis oratio; inueniret fortasse, quæ admodum posset parum per laudare magnam illam vocem veritatis, quæ hodierno die nascitur. Cum sit autem voce admodum gracili & impedita, quomodo laudabit magnum decus Prophetarum? quomodo celebrabit eximiam Apostolorum gloriam? Quomodo glorificabit nouum & admirandum ornamentum martyrum? Porro autem hoc quoque est mihi considerandum, quòd in alijs quidem sanctis tractauit alter alterius encomia: eius autem, qui nunc laudatur, ante alios ipse Christus Deus, qui est ipsa veritas. Dicit enim; Maior Iohanne Baptista non surrexit inter natos mulierum. Quoniam ergo sunt tantæ laudes magni Præcursoris, vt vel summa dicendi facultas eas assequi nequeat, nunquid ei deerit nostra orationis breuitas, studiosi auditores? Ab sit; sed seruire reddentes debitum, & iustum implentes spiritalem, & tanquam qui sumus sanctificandi ex sola Præcursoris commemoratione nostram ostendemus audaciam.

24. Iunij, Cap. 1.

Præclara 3. Iohannis e. pitheta.

Matt. 11.

Agedum ergo diem festum deinceps celebremus, ad natalem honorandum conueniamus frequenti multitudo, non solum accolæ, sed etiam vniuersa regio, quæ est circa Iordanem, qui percipitur intelligentia. Videamus pulcherrimum hoc, nouum & inauditum mysterium. Videamus id, quod fit admirabiliter, & præter opinionem. Zachariam mente consideremus, res quoque Elizabethæ rursus confiteamur. Non ex obscuris itaque parentibus, vt vel ex hoc maximus ostendatur Præcursor, sed vel ex valde claris & insignibus originem habuit. Nam alter quidem erat Aaron, propter canos & dignitatem, velle indutus sacerdotali, pectorali, inquam, & super humerali, talari cinctata tunica, cidari & zona, quæ ex auro, & gemmis, & hyacintho, & bysso erant variata, & sic ingrediens in sancta sanctorum in vice sacrificandi.

Cap. 2.

Generis nobilitas 5. Iohannis.

Mater autem Saræ gloria æqualis, vel potius superior, vt quæ esset propinquitate coniuncta Dei marri. Ex sterilitate enim gignit per promissionem, non Isaac, qui fuit vocatus Dei seruus, sed Iohannem, qui fuit appellatus Domini verus & germanus amicus. O sterilem vterum, qui talem concepisti filium. O terram infrugiferam, quæ talem spicam produxisti. Quocirca non est dubitandum, illud Esaiæ, cuius vox est altissima, ad eam quoque nouo quodam modo eloqui: Letare sterilis, quæ non parierumpe & clama, quæ non parturis, quòd ex deserta matrice produxisti liliolum castitatis, rosam spiritualis fragrantia, præter bonorum feracis continentia, interdium luculentem faciem Christi aduentus, Iohannem à Deo electum, militem regni caelestis, optimum Christi Ecclesiæ pronubum, silentio non mandandum testem eius, quæ verè est, veritatis, Iohannem canorum præconem pœnitentiæ, eius, qui in corpore est, Angelus Domini, indicatorem Agni, qui tollit peccatum mundi.

Cap. 3.

Esa. 54.

Matt. 3. Iohan. 1.

Necque

Cap. 7.

Neque verò potuerim eius complecti dignitatem, etiam si plura nomina fuero cōplexus vocationis. Multa enim habet nomina, & plures causas, quid, quod est maximum, est sortitus præter omnes Christos Domini. Atque honoratur quidem Isaac quoque antiqui parentis natalis, quem cum cōcepisset Sara, & peperisset filium in senectute, hæc ait; Quis annuntiabit Abraham, quòd Sara lactat filium? Quocircà magnum quoque videtur facere conuiuium in die eius ablationis. Et rursus honoratur natalis Sampsonis, qui Manue erat ipse quoque natus ex promissione, vt qui procederet ex sterili. Qui, inquit, non bibit vinum & siceram, & non comedit quicquam in mundum; & ipse incipiet saluum facere ex manu alienigenarum. Præterea autem, vt aliorum natalem prætermittam, Samuelis quoque, honoratur natalis, qui ea, quæ erant, antè videbat, quem peperit celeberrima Anna marito suo Elcanæ, dedicatum Deo ab infantia. Sed non assecuti sunt, o dilecti, Iohannis magnitudinem; quoniam alij quidem fuerunt ante legem scriptam, alij verò post legem. Iohannes autem filius Zachariæ sacerdotis, & Elizabethæ admirabilis, exortus est flos præcedens Christi aduentum, in medio legis & gratiæ apprensus. Præluxit enim qui intelligentia percipitur, Lucifer, significans ortum solis iustitiæ. Præcessit miles, significans aduentum Regis omnium. Venit Paranympus, indicaturus adesse sponsum. Et alij quidem aliquandiu postquam nati essent, aut prophetarunt, aut alia fecerunt miracula. Hic autem cum adhuc ferretur in vtero, repletus fuit sancto spiritu, & extitit effector rerum admirabilium.

Gen. 21.
Ibidem.Iudic. 13.
Ibidem.
I. Reg. 1.

Luc. 1.

Cap. 6.

Mihi ergo videtur id esse eiusmodi, vt tanquam in similitudine, Præcursoris ostendam magnificentiam. Quomodo ergo Rex aliquis regaliter procedens ex Regia, habet quidem primùm præcedentes quosdam, qui ferunt virgas, & quosdam, qui sceptrum gestant; deinde Consules, Præsides & Ductores ordinum; postremum autem, quendam maiori dignitate præditum, post quem statim Rex apparere, nullo interiecto, respiciens auro & gemmis perlucidis; sic mihi cogita etiam in vero & solo vniuersorum Rege Christo Deo nostro. Eo enim per carnem ingressuro in orbem terrarum, præcesserunt quidem patriarchæ, vt potè Abraham, Isaac & Iacob, deinde Moyse Dei interpres, & Aaron, & Samuel, & vniuersa turba Prophetarum: vltimus enim exitit manifestus Iohannes. Et statim Christus Dominus, de quo dicitur Qui post me venit, ante me factus est, quia prior me erat. Et qui erat vltimus ordine, maior dignitate extitit proportionem. Sic ergo & Prophetis, & Apostolis, & alijs omnibus reuera prior est magnus Præcursor; illis quidem, vt sequens; his verò, vt præcedens.

Iohan. 1.

Cap. 6.

Luc. 1.

Gen. 28.

Dan. 8.

Contra Ico
nomachos.
Exod. 25.

Verumenimverò Euangelicam explicantes historiam, audiamus quæ à Gabriele annunciantur Zachariæ. Visus est ei, inquit, Angelus Domini, stans à dextris altaris incensis; & conturbatus est Zacharias cum vidisset, & timor irruit super ipsum. Quam est terribilis etiam visio Angelica, & quam in loco terribili apparuit? Quam terribilis, inquit, est locus iste? Nihil est hoc nisi domus Dei. Nec est mirum, si cum esset iustus sacerdos, conturbatus est, & timor irruit super ipsum; cum Daniel quoque vir de fideriorum, cum vidisset, stupore est affectus, & in faciem cecidit, & ore hianti mansit attonitus; propter Angelicæ excellentiæ splendorem incomparabilem. Visus est ei, inquit, Angelus Domini. Quid ad hæc nobis dicunt semichristiani; qui non admittunt imagines? Si ab homine visus est Angelus, omninò habuit imaginem; & non aliam, quam in qua visus est. Visus est autem in ea forma, in qua Moyse prius in monte Sina in figura ostensa sunt Cherubin, quæ erant circa propitiatorium. Si autem id, quod est in corporeum, & quod caret figura, ea, quæ fuit ostensa figura, circumscribitur, quomodo id, quod est corporeum & figuratum, & quod colori & tactui subijcitur, & tres suscipit dimensiones, imagine non representabimus, ad euentem demonstrationem ab eo susceptæ carnis, quæ visione non potest apprehendi?

Cap. 7.

Imago Sal
uatoris.

Neque verò putent stulti, nos diuinitatē in hoc circumscribere, quæ neque verbis exprimi, neque comprehendere potest; cuius nulla est positura, nulla figura, nullus locus, nulla quantitas, nulla qualitas, non aliquid aliud ex ijs, quæ sunt intra fines circumscriptionis; propterea quòd sit infinita & non potest comprehendere. Nam hic quoque eius, qui est homo, solummodo effingentes imaginem, non materia expertem & in formem animam vnà omninò effingimus. Non enim contingit; sed vtrique conuenienter attribuimus ea, quæ sunt eius propria; ei, quod circumscribi non potest, id, quod non potest circumscribi; & ei, quod potest circumscribi, id, quod circumscribi potest; sicut verbum ostendit veritatis.

Cap. 8.

Reuertamur autem rursus ad propositum. Dixit autem ei Angelus; Ne timeas Zacharia.

charia, quoniam exaudita est deprecatio tua, & vxor tua Elizabeth pariet tibi filium. O desideratum, quia a Deo praberetur, iussum. O valde optandam, quae afferretur ab Angelo, promissionem. Asecutus est id, quod optauerat: obtinuit id, quod rogabat: inuenit id, quod querebat, vt tolleretur sterilitas, & pulchram haberet prolem, non consequentia natura, sed precibus. Non enim maledicti erat poena sterilitas: absit, sed magni mysterij significatio. Nam cum Zacharias esset frequentibus ad Deum intentus precibus, vt solueretur sterilitas, arbitratur eum fortasse hac audiuisse; Nondum est perfectum tempus, nondum venerunt dies aduentus. Tunc, o Zacharia, spera fore, vt liberos suscipias, quando venerit expectatio gentium. Tunc expecta sterilitatem fecundari, quando venerit spes omnium finium terra. Postquam autem venit tempus. Accipe, inquit, id quod est tibi cordi per Gabriëlis praedictionem: renouare tanquam aquila iuuentute. Cognosce, inquit, coniugem: exaudita est enim tua deprecatio: & vxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomē eius Iohannem. Cognosce etiam nomē, quo vocabitur, vel ex ipsa etymologia tibi procedere ex alto.

Dixit autem Zacharias Angelo, deinceps enim cum eo tanquam cum conferuo liberè loquitur. Quomodo hoc cognoscam? Ego enim sum senex, & vxor mea processit in diebus suis. Atque prompta quidem & paterna demonstratio sacerdotem facit reum incredulitatis. Praesens autem sermo non se submittens, sed procedens tanquam ad examinationem, dicit eo modo fuisse affectum Zachariam, quo magnus Thomas. Non enim erat consentaneum, cum hoc ignorasse, cum esset Propheta, & in rebus diuinis eruditus, posse Deum vel ipsam naturam innouare, & ex senex iuuenem efficere, & ea reddere facilia, quae videntur nullo modo posse fieri, vt in Abrahamo & Sara, sicut in Sunamitide, & in alijs eius varijs & omne genus miraculis. Sed quoniam magnarum, & quae sunt praeter opinionem, expectationum promissiones si repente audiantur, solent aliquo modo conturbare animum, non ad incredulitatem, vt arbitrator, differens, sed festinans ad perfectionem, statim veluti captus a voluptate, exclamat & dicit, Quomodo hoc cognoscam? Ne me deceperis, ne me fefelleris: da mihi signum, praebe mihi pignus, vt Deus olim Abrahæ, ad hoc quod ipse esset pater multarum gentium, & egredierentur Reges ex eius lumbis, signum circumcisionis, & sicut antea Noë, quod non induceret diluuium super terram, arcum qui est in nube: Et Moyse virgam in serpentem conuersam, & citò restitutam, ad hoc vt crederent Aegyptij, quod, Qui Est, ei apparuerit.

Respondens autem ei, dicit Angelus: Ecce eris tacens, & non poteris loqui, propterea quia non credidisti verbis meis. Adijciendum est, tacitè & absolute, & citra examinationem. Accepit signum Zacharias rei conueniens, nempe sermone soluto silentium, quod ad viuum sermonem, & qui consistit, est ei * parendum, & complicatis labris, vocibus quae audiri non poterant, laudauit datorem partus. Egressus enim, inquit, non poterat loqui, & cognouerunt, quod vidisset visionem in templo. Et ipse e rar annuensillis, & permansit mutus: partum quidem, ne interrogaretur, utpote quod sustinendum non esset, vt audiretur visio: partum autem, vt qui quodammodo excessisset ex sensibus, & totus seipsum conuertens ad id, quod visum fuerat, mutus esset, inanibus & aërem temere verberantibus sermonibus. Par autem fortasse fuerit, cum utpote Propheta patrem, hic quoque opus significare prophetiae. Et hoc fortasse est cessatio legalis cultus ad eam, quae fit in gratia, prolationem per exortum Iohannis.

His ergo praetermissis, quae intercedunt, vt quae neque ad diem pertineant, neque ea possint vires nostrae assequi, veniamus rursus ad institutum. Et factum est, inquit, vt auiliuit salutationem Mariae Elizabeth, exultauit infans in utero eius. O Iohannes Felix infans, foetus qui sopiri non potes. Qui es in utero, quomodo es in mundo: Qui nondum es perfectus, quomodo es plenissimus? Qui es semel stris, quomodo multum habes tempus? Qui non potes cogitatione percipere, quomodo es prudentissimus? Qui loqui non potes, quomodo benè loqueris? Dic nobis, dic, quomodo eum continearis in tenebroso loco uteri matris, nondum videndi facultatem exerceas, auditus sonum nondum admittas, vocalem sermonem nondum emittas, ambulandi motus nondum susparticeps, ridendi proprietatem nondum exercueris: quomodo intueris: quomodo audis: quomodo res diuinas contemplaris: quomodo exilis & exultas? Responde, responde nobis, o vir optime. Magnum est, inquit, quod peragitur mysterium, & actus est ab humana remotus comprehensione. Merito innouo naturam propter eum, qui est innouaturus ea, quae sunt supra naturam. Video, etsi sim adhuc in utero, quoniam

Gggg

in utero

in vtero gestari video solem iustitiæ. Auribus percipio, quoniam audio, vt qui nascar vox magni Verbi. Exclamo, quoniam filiū patris vnigenitum considero esse carne indutum. Exulto, quoniam vniversi effectorem video formam hominis suscipere. Exilio, quoniam mundi redemptorem cogito corporatum, Principium inquit, vobis significo Dei in mundum ingressus, & aduentus corporei. Præcurro aduentum, & quodammodò vobis præeo confessionem. Accipite psalmum, vt dicam Dauidicè, & tympanum Propheticè, Psalterium iucundum cum cithara. Cantate ei, & psallite ei, narrate omnia mirabilia eius. Nunquid ergo, o Iohannes, super terrena ascendisti, ad caelestia prouectus es, Angelicos & primò operantes ornatus transcendisti? Quomodò ergo quorum naturam non apprehendisti, eorum es sortitus ordinem & dignitatem? & quod eis est à seculo obscurum, & quod minimè didicerunt, statim, tanquam post Deum, traiecisti, & nobis annunciaſti, idque cum adhuc esses in matris viscibus?

Pfal. 100.
Pfal. 104.

Cap. 12.

Non volavi, inquit, per aërem, non peruasi nubes, non superavi celos, non transcedi flammeas & incorporeas virtutes: ne hoc existimatis: sed qui supra omnia, & in sinu patris manet cum sancto Spiritu, nescientibus alijs igneis eius ministris, tanquam aliud cælum ingressus, in vtero semper virginis Mariæ seipsum patefecit, & hæc mihi talia exposuit mysteria. Sum ergo pueri index, quod scilicet filius nobis nascitur, & filius datus est nobis (vt magnus dicit Esaias) qui quidem est ante secula. Sum natus ex leili, quoniam mirabitur fœtus Virginis.

Esa. 9.

Cap. 13.

O opus magnificum, & supernaturale. O prodigium admirabile, & quod omnem superat opinionem. Qualia nobis infans nondum natus annunciat? Quanta nobis fœtus Elizabethicus diuinè significauit? Exiliat tota, quæ est sub Sole, regio: choros agat Ecclesia, festi præludia, & natalis Christi ingressum celebrans: & lætitia impleantur vniversa, suscipientia Indicem aduentus Regis vniversorum. Sed, o beate Iohannes, qui maximorum es Prophetarum maximus, qui es primorum vniversorum primus, qui es Martyrum Martyr excellentissimus, qui es solitudinis à Deo ordinatus parronus, qui speciosissimi sponsi es amicus dilectus, qui lucis, quæ dici non potest, es parata lucerna: cui Agni inculpati fuit creditum præconium, qui paternæ vocis es optimus auditor, qui prædicatus fuisti Baptista Christi, qui Herodis libidinis liber fuisti reprehensor, qui ijs, qui erant apud inferos, vitam præsignificasti, qui Deum significans fuisti tuba orbis terrarum: nunc quoque, nobis sonum ede cælitus sacratissimis intercessionibus, & estò propitijs populo tibi decantanti, & minimo tuo gregi, cum eccellente tuo Patre: condonans ritus hoc audax mei miserum inceptum, vt quod non sit munus oblati, sed tanquam inutilis serui, quod tibi offertur, debitum cū tributo & desiderio: In Christo Iesu Domino nostro, cui gloria & honor & adoratio cum patre omnipotente, & sanctissimo spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Matt. 3.
Matt. 14.

S. Iohannes
tuba orbis
terrarum.

SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI CHRYS.

sofomi Encomium natalis venerandi Præcursoris.

Est in Metaphraste.

Cap. 1.
Festum Na-
tuitatis S.
Iohannis
antiquissi-
mum.

Esti celebrandi & publicæ lætitiæ dies est opportunus, in quo mihi reuocatum est in memoriam Gabrielis ministerium, & Zachariæ sacerdotium. Nuper enim audiuiſti Euangelistam dicentē, Quod Zachariæ obtigerat, vt suffiret ingressus in templum Dei? Et vniversa multitudo expectabat extra templum hora suffitus. Et visus est ei Angelus Domini stans à dextris altaris suffitus. Et conturbatus est videns Zachariæ, & timor irruit super ipsum. Ei autem dixit Angelus: Ne timeas Zachariæ, quoniam exaudita est deprecatio tua. Eijcit metum, & eius loco inijcit desiderium. Nam cū dixisset, Ne timeas non tacuit, sed etiam precatiois lucrum significauit, (exaudita est enim, inquit, deprecatio tua) Quodnam? Leuiticè tribus augmentum. Et ecce vxor tua Elizabeth pariet filium, & vocabis nomen eius Iohannem.

Luc. 1.

Cap. 2.

O admirabile & mysticum miraculum. Meritò Zachariæ ratiocinando & cogitando impeditus, repugnauit Angelo. Aliud enim rogabat, & aliud accepit. Pro populo precabatur, & nominabatur pater filij. Quærebat veniam peccatorum, & vteri sterilis accepit

accepit promissionem. Maluisset Zacharias curari animas infidelium, quam intumescere vterum Elizabethę. Merito ergo fuit conturbatus. Erat enim homo seruiens mutationi; etiam si esset præditus dignitate sacerdotali. Deinde etiam apud se cogitabat, quamnam esset aliena & admirabilis viri visio: quisnam is esset, qui audaci pede in sacrum templum ascendebat: quis is esset, qui à dextris altaris suffitibus adstaret, tãquam qui nulli esset peccato affinis.

Quis hic est, aiebat, qui alienis & diuersis formis circuncircã coruscet, & metu meã Cap. 3. comprimit animam? Nunquam ego enim vidi rem tam admirabilem: hominem ne alatum, an volucrum humana forma præditam? Quid hoc sit, dubito. Mei enim suffitibus videtur esse aliquis speculator, & mea intercessioni esse impedimento. Populi multitudo me foris orans expectat, tanquam scribam caelestis Regis, & hic me intus retinet. Per me regi preces offerunt, veniam petentes delictorum, & incertus sum, an possum explere populi desiderium, & meo satisfacere officio: & hic constitit nouum mihi afferens nuncium. Cessa deinceps tu, qui me terres. Si enim esses à Deo missus Angelus, ad ea, quæ sunt mihi vsui, adiumento fuisses, & misertus esses eorum, qui foris la chrymantur affligereris vnã cum ijs, qui affliguntur. Recede hinc, qui me terres: filij nullam duco rationem. Cur mihi significas promissionem? Quid enim lucrificet populus, si ego habuero filium? Quenam ad eos redibit vtilitas, si Elizabeth infantem lactauerit? Quid accipient commodi, si ego facultatum heredem reliquero? Recede ergo, qui me terres, quicunq; sis. Sumus iam propecte gratis, præterijt tempus cupiditatis: tempus refrigerauit calorem, fructum negauit sterilitas, natura secum agitauit seditionem: mortui sumus ambo ea parte, quæ spectat ad coitum. Quod ergo non produxit iuuentus, quomodo germinabit senectus?

Sed hæc quidem animo agitabat & dicebat Zacharias. Ei autem dixit Angelus; Ne Cap. 4. timeas Zacharia, neque conturberis cogitationibus: sum enim Angelus lucis, non tebrarum. Ego sum Gabriel, vnus ex principibus Regis caelestis: iussum affero, non mea iubeo autoritate: missus sum ad tibi significandum: nõ autem ad metum tibi incutiendum hanc indui figuram. Ne timeas Zacharia: missus sum ad tibi nunciandum, non autem ad te obstupesciendum. Profers senectutem, & ætatem non aptam generationi, & matricem, quæ semen non suscipit. Quis autem, licet velit, generat? Dei est donum, non inuentum hominis. Non audiuiisti Dominum dicentem: Ego sum, qui facio hominem, & fingo spiritum in homine? Non credis Zacharia? Quomodo for- Zach. 12. matus est Adam? Quomodo creata est Eua? Quomodo genitus est Isaac? Cùm audijisset Abraham, non est se deceptus, & tu sacerdos non credis? Non est impossibile apud Luc. 1. Deum omne verbum. Propter senectutem contradicis, o Zacharia, & corpus emortuum plus statuis posse efficere, quam Deum? Si non vidisses Abraham, recte dubitasses. Naturalem profers imbecillitatem, & cùm adsit diuina promissio, non credis? Qui parua petijisti, magna sumis, & clamas, tanquam qui damnum patiaris? Tu Zacharia oras pro solo populo Iudaico: Ego autem huc bonum tibi affero nuncium, Pertinere salutem ad omnes gentes.

Zacharias autem cùm hac audijisset, & ad spectum parum auertisset, dixit respondens Angelo; Quid dicis, o Angele? Vxor mea pariet? num ego propterea orauit: an suffitum moueo hac de causa? Meo fungens officio, populo bonam spem affero, & peto veniam peccatorum, non solutione desidero sterilitatis. Volo meam leuari synagogam, non pragnantem effici Elisabeth. Rogo, sauciata vt curentur animæ, non vt exiccata vbera lacte fluant. Quid dicis, o Angele? Vxor mea pariet? & quid lucrificent iij, qui foris precantur? Nunquid cùm audierint, me obruent lapidibus, dicentes, me non orare pro ipsis, & communi salute, sed pro meipso solo, & me non verbum accepisse, sed foetum? Nulla mihi res est cum liberorũ susceptione. Absit, hoc nolo. Quod precatus sum, non accepi, & nunc mihi significas alia pro alijs. Filiorum procreationis nullam duco rationem. Non possumus ingredi sine baculo, & iubemur dare operam liberis. Senectus negauit naturam. Non ero frequens in templo ad obeundum misterium, sed condam nutricem propter infantem. Nulla mihi res est cum liberorum procreatione. Quæro salutem populi, & gentis felicitatem, & gentium cãptiuitatem, & nostram prosperitatem: non autem pueri fletus, & fascias, & nutrimenta puerilia. * Conducã, opinor legendum.

Horum ego nullam duco rationem. Quomodo enim inueniar pater germani filij? Cap. 6. Senectus repellit modum. Ea res est deinceps à natura aliena. Sunt dissoluta membra genitalia. Virgam, tanquam equum, tenens ingredior, & me excitas, vt matrimonialẽ

ineam coniunctionem? Vnde hoc sciam? Ecce membra mihi tremunt. Ecce vides amborum senectutem. Ecce adspicis vteri imbecillitatem. Ecce intueris colla nostra in terram inclinata. Totum corpus emarcuit. Nihil expectamus aliud, nisi falce mortis. Spica iam sunt matura ad messem. Vnde hoc cognoscamus? Si ergo verum omnino dicis, o Angele, da mihi signum arrhae gratiae, & credam promissioni. Accipio promissionem, si miraculi videam effectum. Aaron enim non credidisset, nisi virga floruillet. Moyses pro certo & firmo non habuisset, nisi eius manus fuisset dealbata. Gedeon non intellexisset, nisi ros descendisset in vellus. Ezechias spem abiecit, nisi sol fuisset impeditus. Da ergo tu quoque signum, & saltabo iuueniliter. Da signum, ne Elizabeth profuse rideat, sicut Sara. Vnde hoc sciam, Archangele, qui haec significas? Quid mihi dicis nomen infantis, & eius, qui non adest, virtutes enumeras? Ostende mihi id, quod est supra naturam, vt credam id, quod est praeter naturam. Si caeli conuexum in partem conuertatur contrariam, ego quoque renouabor? Si mare suscipiat dimensionem, Elizabeth quoque pariet. Si sol comprehendatur, sicca quoque, vbera lacte fluent. Si Luna cingatur mœnibus, matrix quoque, sicca humectabitur. Vnde hoc sciam? Ego enim sum senex, & vxor mea processit in diebus suis.

Num. 17.
Exod. 3.
Iudic. 6.
4. Reg. 10.
Gen. 18.

Cap. 7.

Angelus autem dicit Zachariae: Non credis Deo omnipotenti? Nescis Deum posse omnia: statuis Domini promissionem esse infirmam & instabilem? Eum qui bonum affert tibi nuncium, non vereris examinare ac percontari? Vnde hoc sciam, dicis, o Zacharia? Num te mittam in Aegyptum, vt terrore afficias Pharaonem? Nihil facit Deus supra naturam? Quæris naturæ consequentiam, non diuinitatis effectiosem admirabilem? Dic enim mihi, vbinam fixæ sunt ignis columnæ? Cæli moles vbinam est collocata? Vbinam inueniuntur nubium cubilia? Pluuia autem gutte vbinam contextuntur? Niuis verò cespites vbinam excinduntur? Solis currus qui est auriga? Lunæ decremento quis imponit terminum? Furens mare quomodo reueretur arenam? Tenebræ caliginis quomodo contextuntur? Homo autem quomodo formatur in matrice? Et maculo quomodo foemina inuenitur leuior? Vnde, inquis, hoc sciam? Eris, inquit, tacens, & non poteris loqui.

Dei opera
comprehē-
di ratione
nō possunt.

Cap. 8.

O benignū supplicium, quod effecit potius correctionē. Angelus enim castigat ipsā vocem, quæ lapsa fuerat: refrenat ipsam linguam, quæ fuerat audacior. Erat enim, inquit, annuēs ipsis, & permansit surdus. Pulchrè Euangelista conscripsit illud. Permanfit enim silentium, expectans vocem, quæ nascebatur. Zacharias Iohannē, senex infantem, sacerdos Prophetam, cum dicit Angelus: Quoniam tanquam incredulus à Deo signum quæris, in proprijs membris porta signum, quod te castiget. Eris enim tacens, & non poteris loqui vsq; ad diem, quo hæc fiant. Vbi est audacia temeritatis, illic est frenum disciplinae? Vbi calcitrauit cōrumelia, illic poenæ pronunciat sententia. Volebat quidem Deus, o Zacharia, te fieri præconem talis miraculi, quoniam autem corporis imbecillitatem duxisti esse firmiorem ac stabiliorem promissione Domini, eris tacens, & non poteris loqui vsque ad eum diē, quo hæc fiāt: propterea quod non credidisti verbis meis, quæ quidem implebuntur suo tempore. Vides nihil summum ac perfectum effici sine fide?

Cap. 9.

Solum autem audiuit Zacharias hæc verba, & statim egressus est ex templo, sermo, nis priuationem ferens mercedem incredulitatis. O miraculum. Ingressus est vt alios liberaret, & ipse exijt condemnatus. Thuribulum ferens ad ministrandum, circumferebat titulum exilij. Populus expectabat, vt aliquid boni ab eo audiret, ille autem annuebat. Nemo mihi appropinquet, nemo me interroget: fero horrorem Dominicæ iracundiæ. O res admirabiles, & quæ sunt præter opinionem. Zacharias mutus redditur, & veluti cameo cōstringitur. Elizabeth autem opipare conuiuatur. Lingua obtunditur, & vterus inflatur. Quæ disertata erat lingua, sterilis efficitur: & quæ erat infertilis, mater redditur. Vox frenatur, & mulier liberatur. Zacharias silet, & Iohannes exilit. Solum enim vidit sterilis Virginē, & Solem animaduertit Lucifer, & valde exilijt Iohannes in materno vtero, accusans naturæ tarditatē. Domini, inquit, sum seruus, non teneor iisdem legibus, quibus conferui. Nō expectabo quoad patiar, vt Precursor sim. Ne dominae partus praueniatur seruum, qui parturiendo doloribus in vtero inuoluitur. Ne sit naturæ cōsequencia ordinis transgressio. Agnouit enim qui me præmisit, vt ambularem ante eius faciem, ad parandam viam eius ante ipsum. Labefacto vincula naturæ: propero enim prædicare.

Malach. 1.

Cap. 10.

O res admirabiles, & quæ superant opinionem. Quæ in cælo ignorauerunt Angeli, cognouit Iohannes, qui gestabatur in vtero. Thronos latuit, & cum, qui erat in matrice, mi.

ce, minimè præterijt. Celauit Dominationes, & ei, qui erat in ventre, reuelauit mysterium susceptæ carnis œconomia: & quem venit Archangelus ferens bonum nunciũ, is eum narrauit in vtero. Nam cum ad nos aduenisset, sicut modò audiuiti, Redemptor nostri generis, venit protinus ad suum amicum Iohannem, dum adhuc esset in vtero; & licebat videre signulum lutum salutantem, Regem habitantem in tabernaculo militis, Dominum qui venerat in serui domunculam.

Quem cum ex matrice in matrice adspexisset Iohannes; terminos naturæ concutens, exclamat; Video Dominum, qui naturæ imposuit terminos; & non expecto tempus nascendi. Nouem mensium enim tempus in vtero non est mihi necessarium. In me est enim, qui est æternus. Egrediar ex hoc tenebroso tabernaculo, rerum admirabilem compendiosam prædicabo cognitionẽ. Sum signaculũ, significabo Christi aduentum. Sum tuba, proferam filij Dei in carne œconomia. Tuba canam; & coipso paterna lingua benedicam; & eam traham, vt loquatur. Tuba canam, & vterum mater. num viuificabo.

Cap. 11.

Iohannes
signaculũ
& tuba.

Vides, ô dilecte, quàm sit nouum & admirabile mysterium. Nondum nascitur, & saltibus loquitur; nondum apparet, & minas intentat. Nondum ei permittitur clamare, & per facta auditur. Nondum discit vitam, & Deum prædicat. Nondum adspicit lucem, & solena indicat. Nondum paritur, & properat præcurrere. Non fert enim præfente Domino contineri, non sustinet naturæ expectare terminos; sed cõtendit rumperere carcerem ventris; & studet præsignificare venientem Saluatorem. Accessit, inquit, qui soluit vincula; & quid ego sedeo vincus, & retineor, vt maneam? Venit verbum, vt omnia constituat; & ego adhuc maneo detentus? Exibo, præcurram, & prædicabo omnibus; Ecce Agnus Dei; qui tollit peccatum mundi. Et hæc quidem Iohannes.

Cap. 12.

Iohan. 1.

Elizabeth autem impletum est tempus pariendi, & genuit filium; & audièrunt cognati & vicini eius, & gratulabantur ei. Cur autem peperit & genuit? Quòd illud quidem est opus naturæ, hoc verò supra naturam; quandoquidem peperit quidem, vt mulier; sed superuenit gratia sancti spiritus, & genuit supra naturam. Aliud enim est natura opus, aliud gratia. Erat enim miraculum, quod fiebat ab Iohãne; & non tantum habebat paterni generis, quantum Dei verbi. Hoc autem significabat Archangelus Gabriel, dicens Zacharia; Ecce vxor tua patiet filium, & spiritu sancto replebitur ab vtero matris suæ; & multos filiorum Israël conuertet ad Dominum Deum ipsorum; Et ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Elia.

Cap. 13.

Quoniam ergo est admirabilis natura ortus infantis, & Zacharias quidem non credidit, Elizabeth autem non dubitauit, tardè genitum præter spem habens filium, ea de causa dicitur parere & gignere; illud quidem propter naturam, hoc verò propter fidem. Qui enim gignit, sicut prius dixi, gignit cum lætitia; quæ autem parit, parit in doloribus. Quamam verò tristitia fuit in Elizabeth, vbi aderat sanctus spiritus? non erat autem obstetricis circuncursatio; nec gratiæ tumor onus extendens, miserabilem efficiebat laborem, si conferatur cum lætitia. Non enim postquam fuit natus, & ad virilè peruenit ætatem, gratiam accepit Iohannes; sed ex ipso materno vtero amictus veste sanctificationis, præter opinionem procedit, tanquam miles, admirabiliter; sicut dicit Angelus; spiritu sancto ex vtero matris suæ implebitur; & ipse præcedet ante ipsum in spiritu & virtute Elia. Ante quem præcedet? ante Dominum Christum? Et ideo appellatur etiam Præcursor, vt licet ipsum audire Iohannem dicentem; Venit post me vir, qui ante me factus est. Post me, propter tempus; Ante me, propter thronum. Cur ergo in spiritu & virtute Elia dixit Gabriel præcedere Iohannem? Audi prudenter; Elias Deus exponitur.

Cap. 14.

Elizabeth
& peperit &
genuit Iohannem.S. Iohannes
in vtero sanctificatus.

Iohan. 1.

Quoniam ergo Iohannes Deum habebat in seipso, impletus est spiritu sancto ab vtero matris; Spiritus autem Deus est; De eo enim multis antè annis dixit Dominus; Ecce mitto Angelum ante faciem tuam; qui præparabit viam tuam ante te; & multos conuertet ab errore ad veritatem. Ea de causa in spiritu & virtute Elia Iohannes præcedit Dominum. Quin etiam inuenies Iohannem habere multa Elia similia. Certè infans nascitur, & vox patris reuertitur. Interrogatus enim, inquit, Zacharias, quo nomine vellet vocari puerum; petijt pugillares, & scripsit, dicens; Iohannes est nomen eius. Qui non credidit verbis Angeli, nunc necesse habuit scriptis prædicare visionem; Qui tunc auditione non acceperat ea, quæ dicta fuerant; nunc ea, quæ sunt, manu confituit. Quamobrem, inquit, mirati sunt vniuersi. Statim enim apertum fuit os eius; & solutum est vinculum linguæ eius; & locutus est, Deo benedicens.

Cap. 15.

Malach. 3.

Cap. 16. Onouum & alienum miraculum? Nomen scribitur, & os patris, quod loqui nō poterat, aperitur. Iohannes vocatur, & eius, qui vocat, lingua componitur ac concinnatur. Vides nos non aberrasse, cum diximus presentem expositionem esse eiusmodi, ut ei nihil possit obijci? Ecce enim ipsum iusti nomen, & os aperit silentij, & excitat linguam ad mouendum difficilem. Sic enim ostenditur vox clamans Iohannis, quoniam ipsum quoque nomen fit vocis operatio. Ego enim, inquit, sum vox clamantis in deserto; Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. O miraculum. In populo versatur Verbum, & Vox prædicat. Dominus venit, & seruus prius mittitur. Rex accedit, & miles præparatur. Gaudeamus ergo hodiè, & lætemur, & exultemus, quod Elizabeth peperit, & Zacharias est locutus: quod sterilis peperit, & senex clamauit: quod quæsit est pugillaris, & soluta est lingua sacerdotalis: quod Iohannes processit, & vox est reuersa: quod natus est Præcurfor, & totus mundus est lætatus.

Cap. 17. Sed hic quidem oportebat finire orationem? & Zacharias non concedit, clamans: Benedictus Dominus, quoniam visitauit & fecit redemptionem plebis suæ. O res admirabiles. Quid dicit Zacharias? Primam vocem post resurrectionem exclamauit Zacharias, Benedictus Dominus. Quid ergo? Mortuus est Zacharias, quod surrexit? Non mortuus est, inquit, sed quiddam mortis instar sustinuit. Tanquam enim sepulcrum tenuit silentium, & fascijs alligatus fuit, hoc est, linguæ vinculis. Vitam egit interea non exercens sacerdotium, & luctum sustinuit populi tristitiam. Rogante enim sacerdote pro ijs, qui sunt in luctu; omnes, pro quibus interceditur, consequuntur misericordiam. Hanc ergo primam exclamauit vocem post figuratam resurrectionem; Benedictus Dominus Deus Israël.

Ergo nos quoque hanc vocem consequentes, bonum Deum nostrum benedicentes, eum glorificemus; & per bonos mores & bona opera eum colamus; ut bona quodque aeterna consequamur. Quæ liceat nobis omnibus consequi, gratia & clementia Domini nostri Iesu Christi? Quoniam eum decet gloria, honor & adoratio & magnificentia, cum principij experte eius Patre, & cum sanctissimo & viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI CHRYS.

sofomi oratio de natali sancti Prophetæ, Præcurforis, & Baptistæ. Est apud Metaphrastem.

Cap. 1.

Benedictus Deus. Ecce enim rebus ipsis ostensa sunt salutationes Iohannis, quæ fiebant in vtero. Processerunt iusti boni nuncij, qui afferebantur pedibus. Venit gratia, quam, cum in vtero esset, significauit. Nouit mundus exultationem, quam Præcurfor in alio descripsit pedibus. Reuera alij laborarunt, & vos ingressi estis in ipsum laborem. Proclamabant Prophetæ, dum expellebantur: Non silebāt iusti, dum verberabantur. Periclitabatur catalogus Prophetarum. Resistebant tyranni: Reges bellum gerebant. Principes stabant in acie. Populi ira concitabantur. Totus mundus aduersabatur iustorum certaminibus? Vbi producebantur ad tribunalia, illic flagris cædebantur. Vndique tormenta & supplicia. Vndique afflictiones & eiulatus. Vndique tristitia & tenebræ. Sed cum essent in tali ac tãta vitæ tristitia, annunciabant solutionem tempestatis.

Iohan. 4.

Cap. 2.

Iohannes enim ille magnus Præcurfor Domini, cum esset adhuc naturæ fascijs alligatus, ver nobis ostendit salutare; & studens voce prædicare eum, quem significauit pedibus, conatur egredi ipsos naturæ terminos; & quæ tardè pareret, agitabat Elizabetham. Saliebat simul chorum ducens, & agrè ferens, quod teneretur in vtero. Exclamabat aduersus mensum conuersionem. Tanquam iniustam custodiam quatiebat matricem. In claustra naturæ insultabat calcibus; modum nascendi accusabat, & clausis labris, vociferabatur figuris, talia propemodum motu dicens Elizabethæ; Iniquè facis, ô mater, quæ tardas? Prophetam gestas in vtero: contines gaudium orbis terrarum; portas Præcurforem Christi Regis: contines militem Regiæ prædicationis; cõstringis martyrem, & maiorem omnibus inter natos mulierum; & impedis velocem curforem pietatis. Iniquè facis, ô mater! non nôsti futura, ignoras ea, quæ sunt ventura. Lux venit, solue maritimum? Sol oritur, prius lucebit Lucifer. In foribus lux est, & voce

Matt. 11.

DE NATIVITATE S. IOHANNIS BAPTISTAE.

& voce est opus. Propè est sponfus; & iustum est; vt thalamus extendatur in Iordane. Opus est sanguine, qui mundum emat; & oportet me agnum eminens ostendere. Inuolutum est humanum genus fascijs peccatorum. Venit, qui soluit ligatos. Opus est deinceps præcone, vt omnes cum rescuerint, veniant omnes; & tu in vtero retines Præcursores? Non tibi venit in mentem, ô mater, Adam tor secula teneri apud inferos? Non consideras Euz luctus & gemitus? Non intueris mundi tristitiam, vel potius interitum? Adhuc clamat sanguis Abelis contra Cain interpellans. His ingemiscunt vel ipsa elementa. Propterea enim es liberata à vicio infœcunditatis; vt qui nascetur ex sterili, eum indicet, qui nascetur ex Virgine. Propterea ego in matrice exilij in exultatione, vt non amplius salter in mundo diabolus. Talia ergo nondum natus Iohannes dicebat Elizabethæ.

Cum autem ex ipsa processisset & iure maiorem suscepisset illuminationem; effe-
ctis ostendit effectorem; & figmentis digito ostendit fictorem, magna voce clamans: Cap. 1.
Ecce Agnus Dei, qui tollit peccatum mundi. Sed quomodo illum celebrabo ortum, Iohan. 1.
qui verbis nequit exprimi? Quomodo illa enunciabo; que mentem superant & ratio-
nem? Quamnam suscipiam linguam, quæ sufficiat miraculis? Noua est & aliena con-
ceptio; partus sine dolore; spica, quæ provenit sine cultura; fructus sine semine; aliene
naturæ partus; ignota generatio; filius qui non habet in terra patrem; narratio, quæ est
reuerà in vita incomparabilis. Virgo rursus mansit, non prohibuit partus Virginita-
tem; non corrupit vterum; non vitium attulit ei, quæ pepererat. Meritò is quoque,
qui est natus, matri talia præbuit priuilegia. Quæ enim habuit solus, ea illi quoque, soli de-
dit. Non habuit ipse fratrem ad generationem, neque dedit matri sororem miraculi.
O Dei in homines liberalitas & munificentia. Quænam dona per mulierem conse-
cuta est natura? Vnde cepit bellum, illinc Rex pacem conciliauit. Ex quo enim est
virgo mater; & mater virgo; cessauit luctus Euz. Filia soluit crimen maternum. Per i-
psam enim, carne suscepta, Dominus ad nos accessit. Venit autem, vt quæ erant tristitia,
mutaret in gaudium; Venit, vt dolore affectam mutaret consuetudinem; Venit, vt in-
ferna pacaret supernis.

Audi autem quomodo. Illic probro affectus fuerat Paradisus, hic spelunca effe-
cta est gloria; Illinc duo, Adam & Eua, expulsi sunt à peccato, hic fines orbis terræ de-
ducti à gratia. Non habemus amplius suspectam exilij exprobrationem; non extime-
scimus amplius flammeam romphæam; non timemus amplius claustra portarum
paradisij; non metuimus amplius morsus serpentum; non amplius à ficu accipimus
folia; non amplius ad sonum gressus contremiscimus. Quæ enim ex Virgine facta
est, adorauimus processionem medicum naturæ adspeximus. Quis enim vidit, quis au-
diuit? Quis ex imbecilla radice cognouit vnquam effloruisse medicum? Quænam foe-
mina vifa est mater patris proprii? Quænam eum genuit, qui diuina virtute genue-
rat? Quænam eum peperit, qui videbatur quidem figmentum; intelligebatur autem
esse fictor? Quænam fuit consecuta, vt haberet filium; & nullum senserit damnum
virginitatis?

Quid ergo dicis ô Iudæe? Quid sensu videris esse infans; cum canis tegaris malitiæ?
Quid tuos prophetas, vel potiùs meos frustra legis? Tu enim literas, ego verò res teneo?
Tu testamentum, ego hæreditatem? Tu in lege gloriaris, ego autem in gratia me ma-
gnificè circumspecto. Cur pugnas cum Prophetis? Cur à Deo acceptas & veraces eorū
effugis prædictiones? Quam multis antè seculis legisti ea, quæ nunc euenerunt? Nescie-
bas ad homines venire Deum verbum? Quomodo ergo dixit propheta Hieremias?
Hic est Deus noster, non reputabitur alius præter ipsum. Inuenit omnem viam sciētia,
& dedit eam Iacob filio suo; & Israël dilecto suo. Postea in terra visus est; & cum homi-
nibus conuersatus est.

Sed Virginem, ô Iudæe, non credis peperisse. Quomodo legisti Prophetam Esaiam
clamantem; Ecce virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabunt nomen Em-
manuel. Quod est interpretatum, Nobiscum Deus. Sed quod post partum mansit vir-
go, hoc quoque didicisti ab Ezechiele. Duxit me, inquit, Angelus; & posuit me ad
portam Orientis; & dixit mihi; Fili hominis, quid tu vides? Et dixi; Video ego portam
clausam. Et dixit mihi; Hæc est porta; nemo ingredietur per ipsam; neque egredietur
nisi Dominus Sabaoth solus. Ipse ingredietur; & egredietur; & erit porta clausa. Quin-
etiam quod qui est omnis creatæ naturæ Dominus, nascatur in vili loco Bethleem,
hoc quoque priùs didicisti à Propheta Michea, dicente; Et tu Bethleem terra Iuda, Michi;
nequaquam es minima in principibus Iuda. Ex te enim mihi exhibit Dux, qui pascet
populum

Iere. 31. populum meum Israël. Tum verò quòd Herodes quoque sit infantes occisurus propter Christum, qui non potest comprehendi, ne hoc quidem est præteritum silentio; sed sic scriptum est: Vox in Rama audita est: luctus multus & fletus? Rachel plorans filios suos, & noluit consolationem admittere, quoniam non sunt.

Cap. 7. Hęc ergo prius didicisti, ò Iudæ, per Prophetas; vt paratus esses, vt ei ires obuiam; non vt Crucem parares. Sed illis in præsentia prætermisisti, ad prius institutum reuertamur. Elizabeth autem impletum est tempus pariēdi, & peperit filium; Et audiēunt vicini & cognati eius, quia magnificauit Dominus misericordiam suam cum illa; & congratulabantur ei. Et factum est in die octauo; vt, cum venissent ad circumcidendū puerum; vocarent eum nomine patris sui Zachariam. Et respondēs mater eius, dixit: Nequaquam; sed vocabitur Iohannes. Porrò autem eius quoque patri annuebant, quidnam eum vellet vocari? Et postulans pugillarem; scripsit, dicens: Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. Et loquebatur aperte, benedicens Deo.

Cap. 8. Infans nascitur, & vox patri restituitur. Ex quo manifestum factum est, clamātem nasci vocem; quòd vocis ipsius, hoc est, Iohannis, nomine prolato; vox patri restituta est. Ego enim, inquit, vox clamantis in deserto; Parate viam Domini; rectas facite semitas eius. Cum enim suscepisset Iohannes illuminationem sancti Spiritus, effectus ostendit effectorem; & digito ostendit omnibus affictorem; magna voce clamans; Ecce Agnus Dei; qui tollit peccatum mundi. Non enim amplius ex veteri lege & figura, vnum est templum, quod suscipit sacrificia, & eis gloriatur; sed in vniuerso orbe terrarū; Ecclesiæ & aræ purè ac sincère clementi Deo emittunt gloriam. Accepimus enim animarum nostrarum Pontificem Iesum Christum Dominum nostrum; qui peccati non fecit; nec inuentus est dolus in ore eius. Habemus enim, inquit, Paulus, Pontificem magnum, qui celos peruasit, Iesum Christum Dominum nostrum; Quem decet omnis gloria, honor & adoratio, cum patre, qui ceter principio, & cum sanctissimo et viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Iohan. i.

1. Pet. 2.

Heb. 4.

ANTIPATRI BOSTRORVM EPISCOPI ORATIO DE SANCTO IOHANNE BAPTISTA; ET de silentio Zachariæ; & de salutatione sanctissimæ Deiparæ.

Cap. i.
Matt. 11.

nter natos mulierum nullus est maior Iohanne; Verbum pronūciauit salutare. Quomodo ergo ex verbis cōtextam ei offeram coronam, qui talem accepit coronam à Domino? Quomodo eum laudabo; qui antequam nasceretur, didicit occultum mysterium? Ei enim antequam esset natus, Deus aperte tradidit gratiæ mysterium, gratiæ thesauros apud eum deposuit; & ea, quæ ignorārent in cœlo, choros ducentes Angeli, sicut nuper audiuistis, Iohannes dicebat, qui in matris gestabatur vtero. Thronos latuit; & eum, qui erat in matrice; Deus non præterijt. Cælauit Dominationes; & ei, qui erat in vtero; reuelauit mysterium susceptæ carnis œconomie. Et quæ veniēs Archangelus è cœlo tulit, bonū nuncium intrinsecus narrauit foetus saliens; Nam cum aduenisset, sicut modò audiuistis, redemptor nostri generis ad suum amicum, qui in vtero gestabatur; statim venit ipse quoque, cum esset in vtero.

Cap. 2.

Licebat autem videre lutum salutari à figulo; excipi Regem in tabernaculo militis; & venisse Dominum in serui domunculam. Quem cum ex matrice in matrice adspexisset Iohannes; præuidens, exiliens, naturæ terminos conatus est transilire. Vnde deo enim Dominum (apud se dicebat) qui imponit naturæ terminos; Non expecto tempus, quo solet foetus gestari in vtero; tempus nouem mensium non est mihi necessarium. Quanam mater Deum verbum persuasit ad nos aperte venire; Quis, cum fundus esset legatione, excitauit ex sinu patris eum, qui est sine matre; Quanam autem est hæc virgo, quæ Deo visa est præstantior vniuersis Potestatibus; Quanam ea est, quæ eum, qui capi non potest, continet in vtero; Quanam ea est, quæ fert in ventre eum, ad quem non potest accedi; Quanam ea fuit, quæ intercessit, vt scœno humanitatis admoueretur ignis diuinitatis; Quis primi parentis renunciabit vxori id, quod nunc peragitur, mysterium; Quis dicet, ab ea, quæ fuerat olim condemnata, intus in ventre scilicet, habitum fuisse indicem atque Præcursores; quæque, audiuit, in doloribus paries filios tuos eam yenisse illum portantem, qui nobis annunciauit doloris solutionem?

S. Maria præstantior cūctis Potestatibus.

Gene. 3.

Pa.

DE NATIVITATE S. IOHANNIS BAPTISTAE.

909

Papa, quantus honor, & quæ verbis non potest exprimi mutatio. A paradiso separavit Deus primum creatum hominem, & ipsum cepit, quæ ab eo descendit. Qui pelles in Paradiso confuit, tegitur in utero. In quam primum parentem ira percitus expulit, in eâ misericordia commotus adventavit. Quam execratus est terram, eâ calcavit, diuino gressu latam infirmans sententiam, spinam peccati conterens impollutis vestigijs.

Ibidem.

Ibidem.

Hæ erant exultationes Iohannis, vel verba potius. Verba enim erant pueri nondum nati saltationes. Quis ab uxo apud Græcos talia sapienter docuit, qualia ante fascias narrauit hic Præcursor? Talia sunt mysteria huius celebritatis, quæ si velim prædicare, inueniar obrui profundo miraculorum, & per aërem ingredi, narrando celestia. Quocirca te rogo, ô Baptista, concede mihi ancoram deprecationis, & ut qui sis vox, conserva mihi certos & stabiles sensus vocis instrumentorum. Veni enim certâ habens fidem, non hæsitans, verborum tibi suffitum offerens. Qua quidem re fretus, tua narrauo certamina. Quod si etiam sim vincendus, gaudeo, est enim mihi victoria, vinci à mei patroni miraculis.

Cap. 3.

Fuit, inquit, in diebus Herodis Regis; Ne fallatur aliquis in expositione, quod eodẽ nomine vtantur Euangelia. Fuit enim alius Herodes, qui Præcursores sustulit, & alius hic Herodes, qui herbam demessit infantium, dum quaerit spicam pietatis. In huius diebus fuit quidam sacerdos nomine Zacharias, & eius vxor Elizabeth. Erant autem ambo iusti, (Vita enim cum viro societatem habebat mulier, honestè se gerens) iugum legis ferentes, iustitia abundantes, liberos non habentes. Læsa enim matrice temporis longitudine, erat Elizabeth sine liberis & sterilis. Ambo autem processerant in diebus suis. Natura, inquit, carebant filijs, & cum procreatorum filiorum tempus definitum consumpissent, non spe, sed lege amissa, mores habuerunt pro secundo tempore. Defecit generatio, sed preces non fuerunt imbecillæ.

Cap. 4.

Luc. 1.

Matt. 14.

Matt. 2.

Factum est autem cum sacerdotio fungeretur Zacharias, (erat enim festum sanctum & in signe) veste indutus, & lamina circumposita, accepto incenso, ibat in sanctorum adyta. Præcurrente autem fonitu tintinabulorum, multitudo orabat ante fores, sacerdotem senem ad Deum mittens, tanquam nuncium, qui cum fuisset intra velum, visus est ei Angelus Domini, stans à dextris aræ incensi. Contrubatus est autem Zacharias, & non potuit ultra progredi, propter Angeli ad spectum retrocedens, diu autem mansit attonitus, hæc apud se dicens; Quid sit hoc, quod videtur, dubito. Alius ad altare incensi fugitur munere sacerdotali, ego autem quomodo imponam igni incensum? Vnum solum lex iubet fungi munere sacerdotali. Est Angelus non homo, qui videtur. Neque sic tamen in templum patet aditus, non enim didicimus vnâ ministrare cum Angelis. Quid igitur de me fiet? quid agam? quem nam accipiam consiliarium? Sanctone cedam sanctis? salutabo, & accedens dabo incensum? Nunquid me accipiet focium? Num venit sermocinaturus cum ministris sanctorum? Video terribilem & latum; Venitne bonum afferens nuncium, famè me an bellum minitans? quod verò is quidem, qui videtur, sit farelles celestis & non Deus, statio indicat. Esaias enim vidit Dominum sedentem, Ezechiel supra thronum adspexit incorporeum, Daniel similiter antiquum dierum sedentem. Hic autem stat, implens ministerium, capitis partibus altaris magis honorabilibus. Hei mihi, num propter meum peccatum etiam à populo rationem exiger? Num magnitudo honoris, erit mihi occasio maioris supplicij?

Cap. 5.

Esai. 6.

Ezech. 1.

Dan. 7.

Hæc ratiocinans conturbabatur Zacharias. Non latuit autem Angelum Gabriellem sacerdotis conturbatio. Quocirca ei statim placidam vocem dedit, tanquam dexteram, clamans; Ne timeas Zacharia. Prius eius compressit timorem, & tunc bonum narrauit nuncium, vt non perturbato animo acciperet Zacharias id quod ei significabatur, dicens; Ne timeas Zacharia, tibi gratus affertur nuncius, exaudita est tua deprecatio; Vxor tua pariet filium, & vocabis eum Iohannem. Ad te enim veni de celo, non solum portans filium, sed etiam veni, cum ex libro superno, didicissem nomen eius, qui nascitur. In ciuium celestium numerum eum ascripsit Deus, nõ talem mortalibus produxit vterus. Multi in natiuitate eius gaudebunt. Est enim tuus quidem filius, tuum germen, fructus autem communis. Tu pater, qui autem nascitur, est lucerna omnium.

Cap. 6.

Iohannes iu.

cerna om.

nium.

Hæc cum audisset Zacharias, euasit simul lætus & curiosus. Curiosa certè cogitatione cum accepisset id, quod ei significabat Gabriel, respondit non cum satis magna fide; Vnde hoc sciam? Non tulit Gabriel Zachariæ interrogationem, sed nihil pendit sacerdotem, qui offert quidem suffitum, fidem autem non habet, & cum iram vultu

Cap. 7.

vultu indicasset, hæc dixit: O Zacharia, eorum quæ dixi, à me poscis rationem? A Dei ministro exigis rationem? Cum bonus tibi offeratur nuncius, pignus petis? Non gratias agens, sed examinans, diuina dona suscipis & dicis: Vnde hoc sciam? Ego sum Gabriel, eorum quæ dicta sunt, pignus, nomen meum accipe? & si hoc à te paruiducitur, cognosce autoritatē; Ego sum, qui adsto ante Dominum. Me si deinceps falli narrare existimas, num tibi succeder accusatio? Ego enim sum, qui adsto ante Dominum; & dicis: Vnde hoc sciam? Vnde hoc scies? Tu es enim, inquis, senex, & vxor tua procreabit in diebus suis. Tempus, o sacerdos, maiorem apud te habet autoritatem, quam Architectus temporis? Non cessas ergo Deo non fidere, & tempori cedere; sed dicis: Vnde hoc sciam? Quomodo didicisti Isaac nasci ex Abrahamo? Quandoquidem credidit, ætas confirmauit? non quoniam credidit, senectus non obediit? Si autem quod de sterili dicitur, videtur non posse fieri; quomodo tibi audeo credere mysterium Virginis? Si ergo cum multas habeas similitudines, pignora exigis; quomodo narrabo eam, quæ est superior, Verbi conceptionem? Qua de causa multis antè seculis Esaias id prædixit, dicens: Ecce virgo concipiet in utero, & pariet filium? Ille cum credidisset, prædicauit id, quod est maius? Tu autem cum ei, quod est minus, non credideris, à me exigis rationem, qui è celo ad te propter te sum missus? Sed quoniam tibi est cordi signum accipere, (hoc enim petijsti, & vti nam non petijisses) mutus eris; & voce carebis; & hoc erit signum filij procreationis. Eris tacens, donec res verba confirmauerint. Ex generandi instrumentis ad vocis instrumenta transeant vincula sterilitatis. Voce impeditus, vocem mihi concipe? Illi enim soli patris delictum condonabo. Est amicus Domini. Quæ vult, petit vt amicus.

Esa. 7.

Cap. 8.

Cum hæc intus fierent, & dicerentur, tempus quod trahebatur, multitudinem populi affecit admiratione; & quæ in multa distrahebatur suspicio; vnicuique dicta. bat id quod videbatur, donec, postquam apparuisset Zacharias, silens ea docuit, quæ passus est dum latuit. Postquam autem impleretur dies ministerij, abiit domum; in visceribus habens bonum nuncium; & in ore frenum. Et hoc quidem est, vt dixerit quidam, Præcursoris principium conceptionis. Cuius partum si velimus prædicare, proximi festi necesse est omnino meminisse. Sexto enim mense conceptionis, Nazareth venit Gabriel; ad Virginem afferens Patris bonum nuncium. Quam cum vidisset, prior salutauit, dicens: Aue gratia plena, Dominus tecum. Aue, quæ prima & sola parit infantem liberum ab execratione? Aue, quæ in mundo parit vitæ occasum? Aue, quæ es incorrupta, sed non es expertis prolis. Aue, quæ fatu caruisti, sed non fructu? Aue, quæ partus dolores expectas, qui te minimè inuadent? Aue, quæ tuo primo parenti Adamo exhibes defensorem. Aue, quæ fers sine dolore naturæ creatæ fundamentum? Aue, quæ citra laborem intercedis inter mortalitatem & diuinitatē. Aue, quæ parit Deum non nudum, & hominem non solum hominem. Aue gratia plena, Dominus tecum.

Luc. 1.
De Gabriele
le angelo
missō ad B.
Mariam.

Cap. 9.

Illa autem, cum audiisset latitiam; non porrexit aures, sed vocem examinauit; dicens: Qualis est hæc saluatio? Qui per se, & non vocatus, nostram est ingressus domum, quisnam, inquit, est hic, non familiaris, non cognatus, non genus ducens ab Adamo? Ex voce conijcio, hanc esse nouam & alienam salutationem. Non adest Ioseph; voci non assentior. Cum sola prima parente, vt aiunt, locutus est ille, qui fuit primus auctor malorum. Ei autem dixit Angelus; Ne timeas, Maria; inuenisti enim gratiam; quam perdidit, quæ primùm fuit creata foemina. Illa sola suscepit deceptionem; tu autem sola attulisti solutionem deceptionis. Paries filium, & vocabis eum Iesum. Illa autem cum partum audiisset, & filium; Quomodo, aiebat, erit mihi istud, quoniam virum non cognosco; non contradicens, sed vt per interrogationem discerneret: Quomodo erit mihi istud? Ego, inquit, sola naturam innouo; liberorum procreationis in me soluentur rationes? Dic mihi modum, o hospes; nouus enim & alienus est tuus bonus nuncius.

Cap. 10.

Spiritus sanctus ait, Gabriel, superueniet in te; & virtus altissimi obumbrabit tibi. Suscipe, inquit, o Virgo, id quod dictum est. Ne sis sollicita de eo, quod est mandatum silentio. Partui fero testimonium, modum dimitto. Veni ad te nuncius, non doctor œconomiae. Missus sum præco aduentus Dominici; non interpres. Quomodo, nouit ipse qui adest; adest enim scio. In te enim profilit signum internum; non possum autem dicere modum. Quod autem non falsa dicam; testimonium mihi feret Elizabeth, quæ in sterilitate & senectute cœcepit Præcursorem. In sterilitate autem & senectute dixi eam concepisse, quod quidem est non paruum pignus. Inter anum enim stetit

rilem

DE NATIVITATE S. IOHANNIS BAPTISTAE.

911

rilem & Virginem; nihil est intermedium quod attinet ad pariendum.

Hec cum Virgo audisset, venit ad aedes Zachariae; & cum Elizabeth inuenisset concepisse eam salutauit. Infans autem intus respondit. Infanti enim auditio extitit auditio matris. Et quoniam Iohannes, qui intra naturae fines coerceretur, loqui non poterat, saliens dicebat; cum propria matre loquens per exultationes, matri autem Seruatoris respondens per linguam maternam. Cum autem Elizabeth non ferret saltus filij, spiritu sancto repleta exclamauit, dicens Virgini; Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui. Tu, inquit es benedicta, quae excreationis portas solutionem. Tu es benedicta, quae portas donum sapientiae? Tu es benedicta, quae eum gestas in utero, qui ambulauit in paradiso. Tu es benedicta, cuius sanctum templum fuit uenter. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui? ex quo cum comederit Adam, vincet inimicum. Benedictus fructus, qui fuit mundi cibus & amicus. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Hae, o virgo, infans me docuit, intus propter tuam salutationem saliens supra naturam. Hae sunt verba Elizabethae inspirata diuinitus.

Cap. 11.
Maria salutauit Elizabeth, & Iohannes exultat.

Zacharias autem, ut dixi, domi mansit, ut cui esset impositum frenum incredulitatis, accepta vocis amissione aequali conceptioni; ut qui suscepisset ortum filij, terminum condemnationis. Postquam vero ex deserta matrice processit ciuis deserti, pater petitis pugillaribus, ea gratè scripsit, quae non credens audierat? & cum filio reddidisset appellationem, vocem recepit. Talia, o Praecursor Baptista, tua sunt, antequam nascereris, mysteria. Talem tibi Deus largitus est dignitatem ante conceptionem. Gabriel ortum Domini; & tuam annunciauit conceptionem in templo; quomodo in thalamo te esse conceptum dixit. Pium ac religiosum populo donum in celebri festo, ortum tuum attulit Archangelus. Fuiisti spiritu afflatus, ut qui donum prophetiae accepisti in utero. Saliens in ventre, ea dicebas, quae Moyse, cum consensuisset, Deus significauit. Qua de causa te maiorem prophetis vocauit sponsus Ecclesiae. Quis enim ex prophetis ex utero matris narrauit mysterium? Quis ex iustis, in ipso ortu patri vocem attulit hospitem? Tu autem simul eum, qui te genuerat, a vocis priuatione liberasti, & dignatus fuisti prophetia. Qui enim erat paulo ante mutus, Spiritu sancto impletus nobis cecinit canticum; quod paululum mutatum ego opportunè inchoabo. Ille enim dicit, Benedictus Dominus Deus Israel: Ego autem dico, Benedictus Deus Christianorum! Ipsi gloria in secula seculorum, Amen.

Cap. 12.

Matt. 11.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO DE SANCTO IOHANNE BAPTISTA. ALII ALIIS HUNC

sermonem tribuunt. Aloysius Tomo 8. de Vitis Sanctorum, Petri Damiani nomen ei praefixum habet.

Hodie, dilectissimi, dies illuxit insignis; tanto ceteris diebus sanctior, quanto sanctiorem hominem terris effudit. In hac siquidem die natus est ille sanctorum splendor, iustorum gloria, laetitia Angelorum; excellentissimus homo, consanguineus Christi, amicus sponsi, sponsae preparator. Vnus est, & secundum non habet, qui choris intertextus Angelicis, sublimioris coronae titulis vniuersitatis humanae transcendit ascensum. Denique inter natos mulierum non surrexit maior Iohanne Baptista. Felix homo; qui feliciter caelorum perambulans officinas, cursu velocissimo sequitur Redemptorem, nec alicuius intercluditur fastigio dignitatis, quem summam felicitatis immensitas largius irrorauit. Latantur Angeli & vtriusque naturae numerositas admiratur hominem sic ingressum abyssum luminis; & in aeternae diuinitatis pelagus absorptum; ut ipsam reuerberet Angelice puritatis originem. Eleuentur omnes viri meritorum, & praerogatiuis ante consistorium maiestatis exultent? non erit tamen, qui ad Baptista Iohannis priuilegium audeat aspirare. Agè iam aggrediamur virtutum insignia, quae Deus maiestatis in amico suo gloriosa cumulatione signauit? sic enim ab ortu vitae usque ad occasum cum hominibus conuersatus est; ut forma vitae, morum informatio habeatur. Et licet hic sermonis aurei non rutilet pulchritudo, tentabimus tamen rerum veritatem qualicumque stylo perstringere; illud sapientis attendentes, prudentibus viris non placere phalerata, sed fortia.

Cap. 1.
Praeconia, Iohannis.

Matt. 11.

* Alij legunt aciem, idq; mox post, reuerberet.

Primus

Cap. 2. Primus honor S. Iohannis. Luc. 1. Primus eius honor est gloria in annunciatione. Non est dissimulanti silentio transcendendum, quam solenni glorificatione pueri huius in mundum nunciatur ingressus. Adest Angelus Gabriel, & à superiori calorum cardine Domini fortitudo descendens, stat à dextris altaris incensum, nec quilibet Angelus, sed ille sublimior, qui beate Virgini nuncium attulit singulare? & electus est vt nunciaret militem, qui Regem nunciare debebat. Adest sacerdos sacerdotalibus indutus, & multiplici vestimentorum varietate, caelestium sacramentorum praefigurans imaginem, purgationem peccatorum mystici sanguinis adspersione praesignat. Consistit coram arca foederis, & ante testamenti tabulas, vnam auream habentem manna, virgam Aaron, Cherubin, & propitiatorium, solenniter infulatus, vultui Dei, gloriae maiestatis, rerum omnium Domino vota percelebrat. Dies instat solennis, & ceteris diebus multitudini Iudaeorum celebrior, Domini praecipientis attestatione sublimis, plane spectabilis & festiva, in qua sola soli Pontifici licebat introire in sancta sanctorum, & adspersione summæ diuinitatis iram refrigerare. Conuenitur vndiq; in sanctam ciuitatem, & populorum turba frequentior cumulat materiam gaudiorum. Inter haec sacra confitens Archangelus? Ne timeas, inquit, Zacharia, quia nasceris tibi filius, parvum gaudium, nobilitas generis, orbis exemplum, finis legis, Euangelij principium, mortis expulso, ianua vitae, decus hominum, conuersationis splendor, omnis iustitiae principatus. Et ne diffusiori tractatu rerum excellentiam confundamus, nascentis & conuersantis integritas, in libris Euangelicis plenius assignatur.

Insignia eius epitheta.

Cap. 3. *praedicatur

Gen. 17. Iudic. 13.

Cap. 4. II. honor.

Psal. 50. Ierem. 1.

I. Iohan. 1. Iohan. 20. Act. 2.

Considera nunciantis sublimitatem, dignitatem loci, diei reuerentiam, & tunc intelligere poteris, quam super excellenti gloria Iohannis Baptista genitura praedicitur. Salua igitur reuerentia Redemptoris, quia non derogantus Regi, si Regis militem honoramus, cum ille Dominus, hic seruus, ille Creator, creatura iste digniori praemonstratione Iohannes nunciatur, quam Christus. Christus fortassis in thalamo, Iohannes in templo, & non solum in templo, sed etiam ante sancta sanctorum in insigni die solennitatis eorum. Iohannes ab eodem Archangelo in loco digniori tempore sacratori, apertiori miraculo praedicatur. Recole Isaac ab Angelis nunciatum, Samsonem per Angelum praedicatum, & vniuersam Nazaraeorum sectam circumspice, solumque Baptistam tam in hoc, quam in alijs, inuenies digniorem.

Secundus honor est, sanctificatio in ventre matris. Quicumque de massa prauaricatrice mundum ingredimur, longam restem originalis peccati trahimus nobiscum? Solus ille, qui peccatum non fecit, excipitur, quem Virginalis thalamus, ignorante viro, terris effudit. Longè quippe aliter & dissimili modo conceptus est, Spiritu sancto tota maiestate Virginem inundante, atque mundante, superans vsu carnalis, naturæ ordinem, viri commixtionem. Sic quippe decebat, vt peccatum nesciret, qui peccata tollebat, vt similitudinem carnis peccati suscipere, non autem carnem peccati. Cum igitur omnes in iniquitatibus concepti sint, neminem vnquam mortalium intra materna viscera sanctificatum legimus, praeter Hieremiam, & Iohannem Baptistam, quanquam & de singulari Virgine nulla sit ambiguitas, quin ipsa maternis circuitu septa visceribus, sublimiori sanctificationis genere mundata sit, vt pote sacrarium illud, in quo Deus Dei filius carnem fuerat suscepturus. Sed longè minor Hieremiae sanctificatio, quam Iohannis, ille quidem in matris vtero sanctificatus, hic Spiritu sancto repletus fuisse cognoscitur. Multò quippe excellentius est, Spiritu sancto repleti, quam sanctificari, ubi enim sanctificatio emundationem, hic repletio inundationem significat. Deniq; & Apostoli, qui manibus suis tractauerunt de Verbo vite, cum Spiritum sanctum de Saluatoris accepissent afflatu, vix quin quagesimo à resurrectionis die ad illum gradum peruenire potuerunt, vt diceretur de eis: Repleti sunt oēs Spiritu sancto. Et licet Spiritus sanctus largiori tunc munere credentium corda repleuerit, hoc tamen Iohannes in vtero legitur assecutus, quod Apostolica celsitudo tandem largiori promissione meruit obtinere. Attēde, obsecro, diligenter, quā ordinata dispositione Spiritus ille multiplex Hieremiam sanctificat, implet Iohannem, superuenit in Mariam. Et Hieremiae quidem admiranda sanctificatio, quia etsi in peccato conceptus est, nascitur tamen sine peccato. Antequam enim exiret de ventre, sanctificatus est, nec poterat nasci non sanctus, qui in matris vtero erat sanctificatus. Mira res, & à retrotransactis seculis inaudita, hominem conceptum in peccatis, nasci sine peccato. Iohannē verò longè gloriosior virtus impleuit, qui sanctificatus est à peccato, & ita dominante Spiritu superfusus, vt & purgatus exeat, & repletus. Verè magnus coram Domino, quem Angelus nunciat, sanctificat Deus, sanctus replet Spiritus, vita commendat. Ineffa.

Ineffabiliore modo superuenit in Virginem, quam tota diuinitatis plenitudo sine mensura discretione perfudit, vt totam caperet, qui fecit totum: vt non solum à peccatis abluta, repleta Spiritu, sed & de Spiritu sancto concepisse credatur: quia quod in ea natum est, de Spiritu sancto est. Inde est, quòd singulari prerogatiua fides catholica Filium Dei natum de Virgine, conceptum de Spiritu cõfiteretur; vt Deitatis & humanitatis indiuisibilis adunata connexio, vocabulorum indifferentia designetur. Vides ergo, quàm remotiori priuilegio speciosus forma præ filijs hominum, à filijs hominum in concipiendo discretus sit? Illi etenim de peccatis, & in peccatis concepti sunt: hic in Spiritu, & de Spiritu sancto concipitur. Hæc sanè dicta sũt de conceptione Iohãnis: nihil præiudicantia sanius sapienti. Sed etsi in aliquo sanctorum auctoritatibus videntur obuiare, volumus vt, sine omni excusationum vel defensionum patrocinio subruantur.

Tertius honor est, excellentia in exultatione. A seculo non est auditũ, quòd exultauerit quis in vtero matris: cum hic in gaudio exultasse legatur. Prorsus obstupèda dignatio, puerum vix conceptum, in motum exultationis erumpere, eiq; gratanter occurrere seruitio dulciori, quem Virginali substantiæ præsentit infusum. Beata anima, quæ in via peccatorum non sterit; sed secretiori semita de caelestibus officinis egressa; inaudita gratulationis est sortita dulcedinem. Felix Elisabeth, ad quam Mater properat Redemptoris, quam saluatorijs obsequijs calorũ Imperatrix alloquitur: Sed puer multo felicior, qui salutantis maiestatem agnoscens, intra viscerum tenebrosa volumina gaudio gaudet: quia vim tam beatæ salutationis attendit. Et factũ est, inquit, vt audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit in gaudio infans in vtero eius. Ascendit Virgo cum festinatione in domum Zachariæ ad salutandam Elisabeth, portans in vtero filium Dei, Regem gloriæ, Dominũ maiestatis. Occurrit Elisabeth, & antiquæ sterilitatis carens opprobrijs, amicum sponsi, præconem Verbi felicissimo ventre deportat. Lungitur amplexus, venitur ad oscula, copulantur felices vteri, Regemq; & militem non nisi duo tenerrimi parietes abiungunt. Quid mirum, si miratur & exultat puer, * ad tactum tam proximæ diuinitatis * afflatus? Poteratne vacare à quocunq; miraculo, cui præsentia aderat Regis præsentia, regnantis mater, mundi Redemptor? Quid, quòd non femel tam sanctorum amplexuum fuit celebrata cõiunctio? Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, ait Euangelista. Tanto tempore manet cum Elisabeth virginalis integritas; & nunc dulciori colloquio, nunc amplexu feliciore Iohannem puerum consecrat, & insignit. Et fortassis vsq; in diem natiuitatis eius gloriosa Virgo cum cognata sua morata est, donec puerum natum sinu beatissimo confoueret; & vno pariete remoto propinquorem redderet præsentia Creatoris. Facile autem hoc ex Euangelij coniectura liquet; quia iam sex menses à conceptione Iohãnis defluerant, cum ad Virginem Archangelus missus est, qui reuocatione mundi pudori virgineo noua salutatione portauit. Ex hinc Virgo festinat ad Elisabeth, & tribus mensibus præsentia sua cognata dignatur hospitium; donec noni mensis sine conclusio, natiuitas immineret Patriarchæ. Alij, qui librum iustorum diligentioribus oculis inspexerunt, ibi se vidisse testantur; quòd ipsa Dei genitrix felicem puerum primũ de terra leuãrit; & cognata partum omni profecuta sit seruitute. Quocunq; autem modo rei huius veritas decernatur, illud pro certo certum est; quia non parũ contulit puero nascituro tam felix & morosum intemeratæ genitricis hospitium.

Quartus honor, gaudium in natiuitate. Erubescere lucifer, qui manè oriebaris; & conatum tuorum frustratus impulsibus, tandem intellige, quia in nouissimo dierum, tanquam perdix stultissimus remanebis. Machinationibus tuis factum est; vt humani generis vniuersitas in peccatis cõciperetur, nasceretur in tristitia: Sed ecce iste in vtero sanctificatur, oritur in gaudio, lætitiãq; mundo sua natiuitate refundit. Ecce genus armatura; quod tibi cõstitueras ad victoriam, Iohanni nascitur ad coronam. Apprehende arma & scutum, & toto malignitatis tuæ spiritu debacchare: non tamẽ poteris irrupere. Iohannis priuilegiũ, quod benigna scribētis manus proprio caractere cõsignauit. Multũ deceptus, multũ delusus es. An ignoras, quia tibi vir bellator ab adolescentia, & etiam à matris vtero confurgit? Nescis quia à diebus istius regnum caelorum vim patitur; & violenti rapiunt illud? An oblitus es, quia iste mittitur parare Domino plebem perfectam? Intuere ordinem rerum, & ab ipsis suæ conceptionis initijs inuenies hunc validiori conamine tuam fortitudinem irrupisse! Tu fecisti, vt fratricida Cain, qui prius natus est, pollutus & obuolutus exiret; & originalis peccati

H h h resper.

respergeretur infamia. Hunc excepit orbis exterritus; & humani generis subsecuta natiuitas; ad infinite tristitia cumulum transmigravit. Natiuitas autem hominis istius in gaudio est; & in solennitatem praelaram. Latatur orbis; & per quatuor mundi climata circumsonat gloriosa festiuitatis instantia; ipsis etiam calis celebris; & famosa. Quis, putas, puer iste erit? Amicus sponsi; inimicus tibi; tua potestate potentior. Considerandum est, quanta dignitate prepolleat natiuitatis huius celebranda deuotio, quam tamque gratiam in oculis Ecclesiae potuerit inuenire. Nullius hominis natiuitatem praeter solius Dei, eiusque; Matris, in authoritatis arcem recepit Ecclesia, huius istius exceptione seruata. Nouit enim, quia melior est dies mortis die natiuitatis; & quod ortus hominum tristitia comitetur. Inde est, quod diem mortis martyrum, non natiuitatis, solennizat Ecclesia; mortem eorum natalitiorum nomine nominans, quibus factus est de morte natalis. Tunc enim in ceperunt nasci ad vitam, cum vitam deposuerunt pro vita. Huius verò natiuitatem sponsa Christi tanto securius beniuolentissimam dignatione suscepit, quanto singularius eam veritatis Euangelicae irrefragabilis commendat authoritas.

Cap. 7.
V. Honor.

Quintus honor est; singularitas in conuersione & conuersatione. Intra teneritudinem annorum beatus iste puer ad eremum Spiritu ducente deductus est, nec obstitit aetatis infirmitas, quam maiestas Domini foecundabat. Spiritus enim sanctus non attendit differentiam sexuum, fragilitatem corporum, temporum annositatem; sed quemcumque; & quomodo uult; dignantissima replet benignitate. Relinquit Iohannes mundum, homines fugit, nescit patriam; parentes aspernatur; & in solius diuinitatis apicem beatae contemplationis figit obtutus. Mira rerum conuersio, hominem vix mundum ingressum, mundi fugere gloriam; & seculi cupiditates non solum obliuisci, sed & nescire; perpetuumque; cum diuinitate habere consortium. Recessus montium, sylvarum anfractus, & vallium subteriacens vastitas, puero Patriarchae domicilia praeberunt. Non opponatur mihi Hieremias, nec praedictis puertitiae virtus audeat obuiare; quia si ille consecratur in Prophetam, hic in plusquam

Matt. 11.

Prophetam; & licet ille populo futura praedictet, non tamen conuersationis humanae declinat ad spectus. Iohannes autem aetatis supergressus infantiam, & nobilioris generis generositatem oblitus, soli vacat diuinitati; forma vitae, monachorum propositum, anachoretarum principium; totius religionis assertio. Et haec quidem pro conuersione.

Matt. 3.

litaribus differendum; sed Euangelicae dignitatis comprobandum eloquio. Iohannes, inquit, habebat vestimentum de pilis camelorum; & zona pellicea circa lumbos eius, circa autem eius erat locusta, & mel syluestre. Ecce qui mollibus vestitur, in domibus regum sunt. Rigida vestis, & durissimis hispeditatibus circumtexta, rigore squalorifero corpus afficit Patriarchae; carnemque; tenerissimam immatura districtio disciplina feritate coarctat; teneros artus & sacratori Spiritu superfusos continui quassat longitudo martyrij. Cibus autem eius qualis erat? Non quaruntur phasiani, seu aliae aues; nec per totam discurritur regionem; ut Patriarchalis stomachus impleatur. Sed erat, inquit, circa eius locusta, & mel syluestre. Caeli rore pascebat; & animalis vilissimi satietate edulio; nihilque; coctum accipit ieiunantis austeritas. Castigato quippe ventri, & diuturna maceratione distecto ighota fuit varietas ferculorum; nec in troiuit in os eius, quod gulam alliceret, suffarciret ventrem stomacho blandiretur. Elias comedit carnes; & si quid aliud apponitur, cum gratiarum percipit actione; nec aliquem, (nisi fallor) legitimus illa veteri officina ad legis huius adspirasse fastigium. Vestis aspera; cibus tenuis, mens deuota profecto perfectum consecrant Patriarcham.

Cibus.

3. Reg. 17.

Sextus honor est, nouitas in praedicatione. Hic volo attentius attendat intentio vestra, quia paulò subtilius ordiendum materiae praecipit magnitudo. Post peccatum Adae, & illius diluuij vastationem solennem, electa est iustorum infinita pluralitas, cum quibus Deus facie ad faciem locutus fuisse dignoscitur. Transfertur Enoch, eligitur Noë, vocatur Abraham, Isaac diligitur, Iacob Deum facie ad faciem contemplatur; Ioseph vocatur mundi Saluator; nec tamen in sermone Dei ad illos, vel illorum ad homines, fit aliqua mentio de regni caelestis perpetua mansione. Moyses assumitur in Ducem populi Iudaeorum, Pharaoni in Deum constituitur. Facit Deus in Aegypto magnalia, & mirabilia in terra Cham; terribilia in mari rubro. Ascendit Moyses ad caliginem, in qua erat Deus; datur in monte multiplex praceptorum authoritas, loquitur ille cum Deo, quasi homo ad vicinum suum; non est occultatum à Moyses, quod facit Dominus in occulto, & gloriosum nomen Adonai, quod omnibus obue-

Cap. 8.
VI. honor.

latum

larum fuerat, reuelatur, sed in his omnibus regni caelorum memoria nec nominatur, nec auditur. Adit Aaron summus sacerdos, potentis virga gestarius, vnctus & delibutus caelestium sacramentorum vnditione? succedit Iosue, & omnis illa ludicum multitudo, nec est vel vlla tenuis mentio regni caelestis. Inuenit Dominus David virum secundum cor suum? Salomon filium eius sapientia cumulat singulari, & omnem illum Prophetalem chorum Spiritus sanctus ordinat & infundit, nihilque de caelestis regni gloria prophatur. Claudis Elias caelum annis tribus & mensibus sex? Elifaeus mortuus mortuum vitam restituit, & ab his nec vel vlla scintillula beatae mansionis c. lucet. Quid plura? A principio mundi vsque ad Iohannem vniuersitatis humanae electionem recollige, nec in sermone, vel opere illius sanctuarij poteris reperire dulcedinem. Veni ergo ad Iohannem, & audi vocem exultationis, vocem nouitatis, vocem latitiae, misericordiae verbum? sermonem gloriae, gratiae largitatem, quod celauerat Deus, faceret Angelus, latuerat Patriarchas, Prophetae nescierant. Poenitentiam, in. Matth. 3. quit, agite? appropinquabit enim regnum caelorum. Verbum poenitentiae dulce & gloriosum? verbum regni caelorum laetum & adorandum, illi soli primario conueniens, qui primus noui testamenti posuit fundamenta. Haec est illa vox, de qua maximus ille contemplator caelestium visionum in hac verba profequitur; Et vox prima, quam audiui, tanquam citharcedorum citharizantium in citharis suis. A diebus Adae vsque ad Iohannem, organum nostrum versum est in vocem flentium? quia ubi peccatorum frequentia, nec poenitentiae locus, duplex erat deplorandi materia. Occidis, occidi Num. 15. iuberis? sabbato ligna colligis, lapidari iuberis? & ille, cui proprium est misereri semper & parcere, nisi ferire non nouit. Dederat quippe eis praecipua non bona traditor praceptorum? & iustificationes, in quibus viuere non possent. Hoc est, quod iustus miratur, dicens; Vbi sunt misericordiae tuae antiquae, Domine? Iohannes natus ostendit medicamentum vulnere? peccato poenitentiam, veniam iniquitati. Haec est prima vox, quam vox clamantis in deserto proposuit? & vox turturis audita est in terra nostra. Ex tunc misit in os nostrum canticum nouum, carmen Deo nostro, & resonat in ore nostro gratiarum actio, & vox laudis? super exaltatur misericordia iudicio, peccatoribus parcitur, regnat pietas, iustitia dissimulatur? & miserendi, non ferendi, quarit occasionem misericors & miserator Dominus. Citharizant ergo in citharis suis, qui voluptatum effusionem poenitentiae distractione reuerberant? & de profunda peccatorum voragine respirantes? Pharaone submerso, cantant in vijs Domini, quoniam magna est gloria Domini.

Seprimus honor est, dignitas in baptismo. Singularis prorsus humilitas, Verbum caro factum, & in perfectum egrediens virum, relicta hominum vniuersitate, Iohannem quarit? Iohannem desiderat? ad Iohannem vadit. Terribilis in consilijs Deus super filios hominum? portansque, omnia verbo virtutis suae, purgationem peccatorum faciens, venit a Galilaea in Iordanem ad Iohannem vt baptizaretur ab eo. Stupet Iohannes, & timore concutitur, totumque Patriarcham infinitus horror insiluit. Ego, inquit, a te debeo baptizari? & tu venis ad me? Dicit ei Saluator; Sine modo: sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Acquiescitur vtrinq; salutaribus monitis? & accingit se Iohannes ad baptizandum? ad suscipiendum Dominum Angelorum. Exiit vestimentis suis Rex gloriae? splendor luminis? & figura substantiae Dei. Iohannis manibus atrectatur caro illa sumpta de Virgine? candidiorique deriuata materia nudatur in flumine? felicibus Baptista manibus infundenda. Descendunt Angeli? & caelorum agmina tota reuerentia currunt ad Creatorem? baptizantemque; & baptizatum dominantia numina circuncingunt. Infundit aquam capiti creatoris creatura nobilior? & Dei verticem mortalis dextera? contremis? & contingit. Pauer caelum, stupet terra, Iordanis aridet? mirantur Archangeli, Dominum Sabaoth inter manus baptizantis includi. Quid est Iohannes? Cherubin & Seraphin vix audent respicere, & tu nudum tenere praesumis? Hic est, in quem desiderant Angeli prospicere, cui, Sanctus, Sanctus, Sanctus, sublimi melodiarum organo beatae ciuitatis conuentus ingeminat, qui solus habitat lucem inaccessibilem, Dominus virtutum, Deus scientiarum, misericordiarum Pater? & tu non metuis? Tibi datum est, quod omnibus est negatum? baptizare eum, qui baptizat in Spiritu sancto, & igne? Virginemque Virginis filium, virginibus manibus irrorare. Totus obstueto, baptizantem hominemque Deum reuerentor, magistrum dignantem admiror? vereor dignationem? & hominem video violentiam ipsis caelis inferre. Porro illud quale est, quod in isto baptismo terminatur lex, finem accipit Prophetia? & omnis illa sacrificiorum multitudo propulsatur, & pellitur?

H h h h 2.

tur?

tur? Hic incipit & stabilitur noua regenerationis perduranda purgatio, & in vnam baptisimatis formam legalium transeunt dispensia figurarum? Ad ablutionem enim aqua, & inuocationem Spiritus, sepelitur hircorum & vitulorum sanguinolenta congeries; & pecora pecoribus Iudaeis relinquimus; illud Dauidicum attendentes: *Holo caustum & pro peccato non postulasti.*

Psal. 29.
Cap. 10.
VIII. ho.
nor.

Genea.

Gene. 18.

1. Reg. 1.

Matt. 3.

Cap. 11.
IX. honor.
Matt. 11.

Christus vt
Iohannem
commendat.

Cap. 12.
X. honor.

Octauus honor est, prima reuelatio de Trinitate. A creatione caeli & terra vsq; ad hunc locum; nunquam Trinitas hominibus manifeste apparuit; sed rerum & verborum inuolucris inuoluta fuit tanta claritatis aeternitas. Denique creationem hominis Creator rerum summa dignitate commendans: *Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Reuerendum reuera priuilegium nec vlli traditum creaturae. Creatur illa sublimior numerositas Angelorum; & elementorum omnium ordinatur variata connexio; sed omnipotentis praesentia tantum opus alta taciturnitate prospicit. Vt vero venitur ad hominem, & nobilis creaturae dignitas Creatoris priuilegio clara esse monstratur. Nec ibi tamen satis aperte diuinae maiestatis luxere vocabula, cum ad Angelos obsequentes quidam referant diuini sermonis oraculum, vel, si minus hoc cautum est, signata pluralitas absque nominum differentia praedicetur. Abraham tres vidit; & vnum adorauit. Sed & ibi scripturae sacrae reuerentia nunc mixtim, nunc separatim claudat eloquium; vt modo Dominum, modo viros placeat nominare. Iudei tamen longam hic texit reprehensionis parabolam, tres Angelos a Domino missos asseuerantes; vnum ad natiuitatem Isaac praedicendam, duos ad Sodomam subuertendam. Illum enim, cum quo locutus est iustus, dicens: *Domine, si inueni gratiam in oculis tuis; prophetali spiritu somniant cognouisse, natiuitatis Isaac aduenisse praerone.* Illum adorat Abraham, sicut Bersebee Dauid Regem, sociisque eius propter ipsius reuerentiam indefessus assisit. Vnde & non nisi duo in subuersione ciuitatum infelicitum numerantur; illo superiori iam reuerso, qui natiuitatem Isaac fidei deuotione compleuerat. Tres enim viri Saram vocari praecipunt; sed vnus est; qui promissionis in sperata manifestat arcanum. Hac Iudaei; & qui magis elegerunt iudaizare, quam credere. Sed vt breuiter concludamus, omnis illa siue Patriarcharum, seu Prophetantium copulata societas, nullam vel in sermonibus, vel in rebus de Patre, & Filio, & Spiritu sancto reperitur aperte fecisse mentionem. Veni ergo, & intueri filium Zachariae, Deum & hominem propriis manibus continentem; & vide quia caeli aperiuntur ibi, & descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in Christum; & vox Patris audita est; Hic est Filius meus dilectus. Vides quia ad sacratissimorum nominum nouitatem caelorum palatia referantur? Pater auditur in voce; Filius baptizatur in flumine; Spiritus sanctus in columbae specie demonstratur. Adest Iohannes totius medius Trinitatis, gloriosumque Baptisimam sanctificat indiuisae substantiae personata vocabula; & nomen Trinitatis, prioribus seculis obuelatum, absque totius velaminis obumbratione relucet. Domine, quod est iste, quia innotuisti eis?

Nonus honor est, testimonium veritatis. Cum audisset Iohannes in vinculis opera Christi; misit ad eum discipulos suos, & responsum est eis: *Caeci vident, & caetera, quae veritatis Euangelice prosequitur copiosa narratio.* Recedentibus autem nuncijs, ne forte in eorum praesentia adulationem redolere videretur, coepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne: *Quid existis in desertum videre? Arundinem ventro agitatam? Omnia testificatio Redemptoris. Quis ingressus est mundum, & mundum vel in aliquo non cognouit? Quis est, quem vel ventosa felix, vel aduersitas turbida, vel cuiuslibet peccati aura renuior non inflexit? Ad extremum subinfertur quod terram excedat, transeat caelum; ipsumque verticem Angelicae dignitatis attingat.* Inter natos, inquit, mulierum non surrexit maior Iohanne Baptista. Quid vis amplius? De nullo alio dici potuit (dicit Augustinus) quod dictum est de Iohanne. Non opponas mihi Euangelista, inter caeteros Apostolos magis dilectum, non Apostolorum principem, omnibus Apostolis antelatum; non vas electionis, ad caeli tertij secreta translatum, nec Apostolicus splendor audeat occurrere Praecursori; quia iam omnes isti adolefcentiae metas excesserant; cum a veritate prolatum est. Inter natos mulierum non surrexit maior Iohanne Baptista. Considera mansiones regni, & vniuersum ordinem humanae generationis obambula; solumque Iohannem tam nouis quam veteribus videbis esse prepositum, vel aequatum; tamen super omnia benedictus Deus.

Decimus honor est, assertio matris Ecclesiae. Textitur ora chlamydis, vnguentumque profu-

profusum in capite; extremam quoque vestimenti simbriam inundanter infundit. Illa enim mater, & magistra omnium Ecclesiarum Ecclesia Romana, cui dictum est: Ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: in honore Iohannis Baptistæ post Saluatoris nomen consecrata est, & signata: Dignum namque erat, ut sententiam sponsi spōse sequeretur autoritas, & singularem amicum eius illuc proueheret; ubi principatum ipsa conscendit. Electio proculdubio singularis, in illa ipsa vrbe Iohānem primatum Ecclesiæ vendicare, quam duo cæli luminaria morte clarissima consecrāunt? Crucifigitur Petrus, Paulus obtruncatur, dignitas remanet Præcurfōri. Purpuratur Roma multitudine martyrum, totaque sublimitas beato refunditur Patriarchæ. Iohannes ubique maior; in omnibus singularis, mirabilis super omnes. Quis sic gloriose annunciat? Quis ita specialiter in matris utero Spiritu sancto legitur fuisse repletus? Quem legistis intra matris uterum exultasse? Cuius natiuitatem vidistis celebrare Ecclesiam Dei? Quis sic puer eremum concupiuit? Quis ita legitur sublimiter conuersatus? Quis pœnitentiam & regnum calorum primus ostendit? Quis baptizauit Regem gloria? Cui se primùm Trinitas reuelauit? Cui tale testimonium perhibuit Deus? Quis sic honorauit Ecclesia? Vide, si non hæc omnia ita singulariter sunt huic singularia, ut nullus mortalium prædictis dignitatibus audeat inhiare.

Forfitan mihi disponsi opponere, quia sic ista habet propria, ut cætera sanctorum communia non attingat. Audi ergo; Iohannes Patriarcha, immò Patriarcharum finis & caput, Iohannes Propheta, immò plūs quàm Propheta; quia quem venientem nunciat, digito demonstrat. Iohannes Angelus, sed & inter Angelos electus, Saluator testate, qui dicit; Ecce mitto Angelum meum, qui præparabit viam ante faciem meam. Iohannes Apostolus, sed & Apostolorum primus, & princeps, quia fuit homo missus à Deo. Iohannes Euangelista, sed & Euangelij primus incisor, prædicans Euangelium regni; Iohannes virgo, immò virginitatis insigne, pudicitia titulus, castitatis exemplum. Iohannes martyr, sed & martyrum lumen, inter natiuitatem, mortemque Christi constantissimi forma martyrij. Prætereà quia vox clamantis in deserto; quia Præcurfō Verbi, quod Iudicis Præcurfō. Illud quoque relinquo, quia vsque ad Iohannem lex & Propheta, quia Iohannes ipse est Elias, quod lucerna sit ardens & lucens, quod amicus sponsi, spōsa præparator. Silentio transeo, quod sic nouem Angelorum ordinibus insertus est, ut etiam ad Seraphin apicem transferatur. Verum hoc adeo laboriosi operis est, ut sensus nostri paupertas non sufficiat. Sufficiant hæc ad præsens, quæ dicta sunt de laude Iohannis ad gloriam Redemptoris, qui est Deus benedictus in secula seculorum, Amen.

Cap. 19.
Epitheta &
Iohannis,
Iohan. 1.

Matt. 21.

Ibidem.

VITA ROMVLAE VIRGINIS, PER D.
GREGORIUM PAPAM DESCRIPTA, HO.
milia XL. in Euangelia.

QVOTIESCVNQVE aliquos in hoc mundo abiectos Iunij 24.
adspicitis, fratres charissimi, etiam si qua reprehensibilia
eorum esse videantur, nolite despiciere: quia fortasse quos
morum infirmitas vulnerat, medicina paupertatis curat.
Quorum si qua sunt talia, quæ debeant iure reprehendi,
hæc si vultis, ad usum vestrae mercedis inflectitis, ut ex
ipsis eorum vitijs cumulentur vobis incrementa pietatis,
quatenus panem pariter detis & verbum, panem refectio-
nis cum verbo correptionis, & duo à vobis alimenta per-
cipiat, qui vnum quærebat: dum exterius cibo, & interiorius
satiatur eloquio. Pauper ergo cum reprehensibilis cer-
nitur, moneri debet, & despici non debet. Si verò reprehensionis nil habet, venerari
summi operè sunt intercessor debet. Sed ecce multos cernimus, quis cuius sit meriti,
nescimus. Omnes ergo venerandi sunt, tantoque necesse est ut omnibus te humiliare
debeas, quanto, quis sit Christus, ignoras. Rem fratres refero, quam benè is qui præstò
est, frater & compresbyter meus Speciosus, nouit. Eodem tempore quo monasterium
perij, anus quædam, Redempta nomine, in sanctimoniali habitu constituta, in vrbe
hac iuxta beatæ Mariæ semper virginis ecclesiam manebat. Hæc illius Herundinis di-
scipula fuerat, quæ magnis virtutibus pollens, super Præneste montes vitam eremi-
ticam

Pauperes nō
contemnendi

Redempta
sanctimo-
nialis.

H h h h 3

ticam